

Jelentés
az 1938 évi
Nyári
Egyetem-
ről

1938

DK

345

Érczhegyi Gáza
könyvkötészete

Budapest, V. ker. Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

az alábbi
hosszú körű lapokat

JELENTÉS az

A JÓZSEF NÁDOR MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

1938. ÉVI

SOPRONI NYÁRI TANFOLYAM
(NYÁRI EGYETEM) II. ÉVÉRŐL.

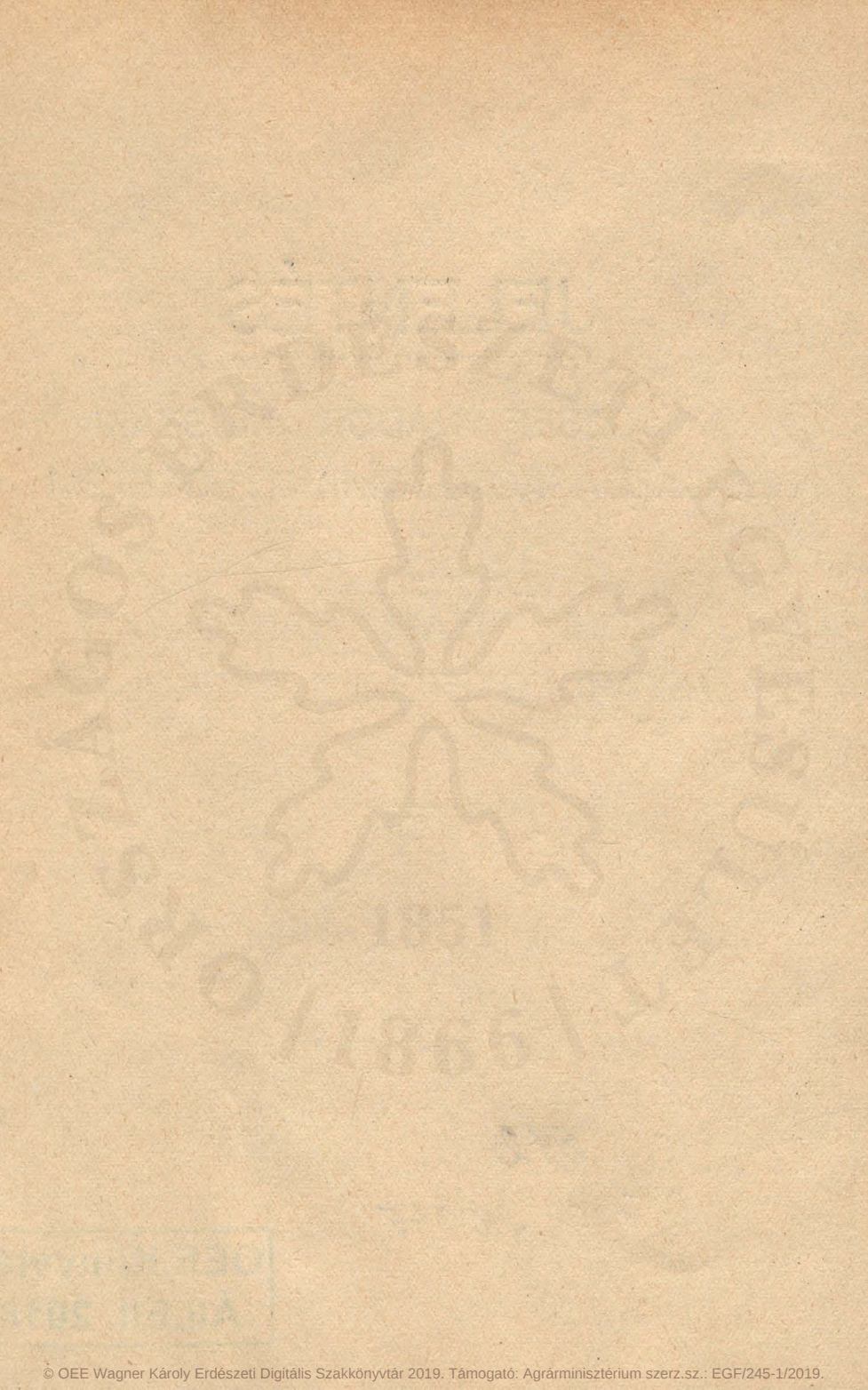

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA.

DK. 512 tételsz.

Csep. III. 75. DK 345 szám.

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2018

JELENTÉS.

A JÓZSEF NÁDOR MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI
EGYETEM 1938. ÉVI SOPRONI NYÁRI TANFOLYAMÁNAK
(NYÁRI EGYETEM) II. ÉVÉRŐL.

A múlt 1937. évi Nyári Egyetem nagy sikere a Nyári Egyetem Előkészítő Bizottságát arra indította, hogy a Nyári Egyetem kereteit az 1938. évben minden tekintetben fejleszteni igyekezzék.

Ennek a fejlesztésnek természetesen legelőször is az anyagi feltételeit kellett előteremtenünk. Hála a Műegyetem Tanácsa, a m. kir. Miniszterelnök úr, a m. kir. Iparügyi miniszter úr, a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi miniszter úr, a m. kir. Külkereskedelmi Hivatal, az Országos Idegenforgalmi Hivatal, Budapest székesfőváros, Sopron sz. kir. város, továbbá a magánérdekeltségek és vállalatok áldozatkészségének, ez a törekvésünk meglehetősen sikerült is. A Nyári Egyetem céljaira mintegy 15.000 pengőt sikerült összegyűjtenünk, szemben a múlt évben ugyancsak az említett célokra összegyűlt mintegy 10.000 pengővel.

Ez a bevételi összeg a Nyári Egyetemmel kapcsolatos és mellőzhetetlen kiadások (propaganda, sajtó, dologi kiadások, előadói tiszteletdíjak) minimális mérvét véve is alapul, még mindig nagyon szerénynek mondható. Azonban a Nyári Egyetem előadóinak önzetlen szerénysége az előadói tiszteletdíjak tekintetében, továbbá az adminisztráció kereteinek a lehetőség határáig való lecsökkentése, illetőleg racionalizálása, lehetővé tették azt, hogy a Nyári Egyetem számadásai ez évben is minden hiány nélkül záruljanak. A Nyári Egyetem Előkészítő Bizottsága az idevonatkozó részletes számadásokat jóváhagyás végett egyidejűleg Egyetemünk Tanácsának is előterjesztette.

Továbbá külön elszámolásokat küldött egyenként mindazoknak, akik a Nyári Egyetem céljaira nagyobb összegeket ajánlottak fel.

A Nyári Egyetem fejlesztésének további előfeltételét, vagyis a tavalyinál jóval gazdagabb tanrend összeállítását, különösen az tette lehetővé, hogy nemcsak Egyetemünk kiváló tanárai, hanem az egyetemen kívül álló műszaki, gazdasági, illetve közgazdasági vezető szakemberek is nagy áldozatkészséggel vállalták az előadások tartásának terhét.

Egy pillantás a Nyári Egyetem 1938. évi Tanrendjébe mindenkit meggyőzhet arról, hogy a Nyári Egyetemmel kapcsolatosan Sopronban az 1938-ik évben is minő komoly tudományos munkát végeztünk.

Az előadottak bizonyítására időrendi sorrendben elsoroljuk az 1938-ik évi Soproni Nyári Egyetem előadóit, valamint azok előadásainak címét: v. Petneházy Antal: Magyarország ipari felkészültsége; Eero Mäkinen: Az outokumpui rézérctelep Finnországban és annak kihasználása; Rohringer Sándor: Az öntözés, tekintettel a magyarországi viszonyokra; Wälder Gyula: Nagyobb ásatások az ókori építészet terén; Csányi Károly: Műemlékfeltárások Magyarországon; Csilléry Dezső: A közúti vasúti pálya; v. Horthy István: Öntözési berendezések; Stachó Tibor dr.: Valószínűségszámítás a műszaki gyakorlatban; Jáky József dr.: Építmények süllyedésvizsgálata; Kotsis Endre dr.: A mezőgazdasági építészet helyzete és feladatai; Csonka Pál dr.: Újabb szerkesztési elvek a vasbeton-építészetben; Friedrich Lóránt: Modern szállóépítés; Hüttl Dezső dr.: Újabb elvek a kórházépítés terén; Kotsis Iván dr.: A mai kor építőművészete; Kiss Tibor: A lakóház kertje; Viola Rezső dr.: A modern városi út- és csatornahálózatok; Mihailich Győző dr.: A beton- és vasbetonépítés fejlődése Magyarországon; Márfy Ede dr.: A modern nagyvárosok közigazgatási szervezete; Ney Ákos: A balatoni hajózás és vasútak története és feladatai; Tátray István dr.: Városrendezés és városmérés; Szilágyi Béla: Felsőrendű mérések állása Magyarországon; Kunder Antal: A magyar külkereskedelem időszerű kérdései; Szabó Zoltán dr.: Származás és öröklődés; Tassonyi Ernő: A bányászati közigazgatás időszerű kérdései;

Vitális István dr.: A hazai bauxit-előfordulások; Tárczy-Hor-
 noch Antal dr.: Geodézia és gazdaságosság; Telegdy-Róth Ká-
 roly dr.: A hazai olajkutatás mai állása; Mazalán Pál: Ma-
 gyarország ivóvízzel való ellátása; A bauxit-cementről a M. Á.
 K. Rt. megbízottjának előadása; Nahoczky Alfonz dr.: A bauxit
 kohósítása; Romwalter Alfréd dr.: A bauxit redukciós feltárása.
 Fantó Pál: Budapest új hídjai; Kutassy Ferenc: A magyar
 utak aktuális kérdései; Winchkler István dr.: A nyersanyagel-
 látás világproblémái; Csanády Gusztáv dr.: Az anyagbeszer-
 zés központosítása, különös vonatkozással Budapest székesfő-
 város intézményeire; Szikla Géza: Nagyvárosok áram- és me-
 legellátása kapcsolt gazdálkodással; Gloetzer József: A gáz-
 alakú tüzelőanyagok és a gázgyártás melléktermékei; Tichy
 Kálmán dr.: Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak munka-
 viszonyaira vonatkozó legújabb rendelkezések; báró Babar-
 czy István dr.: A székesfőváros közlekedési politikája; lovag
 Fehrentail-Gruppenberg László dr.: Régi magyar mérnökök;
 Schmidthauer Lajos: Orgona és orgonajáték; Magasházy
 Béla: A magyar ipari munkásság szociális problémái; Morvay
 Endre dr.: Budapest székesfőváros üzemének jelentősége a
 székesfőváros háztartása szempontjából; Imre Sándor dr.: A
 kisember felelőssége a nemzet sorsáért; Papp Ferenc: Közle-
 kedési alagút Buda és Pest között a Duna alatt; Tóth Kálmán:
 A magyar nép építészete; Erődi-Harrach Béla dr.: A szociál-
 politika értelme a XIX. és a XX. század fejlődésében; Szilágyi
 Lajos dr.: A magyar tűzrendészet újjászervezése; v. Fábry
 Dániel dr.: Légvédelem, légoltalom; Padányi-Gulyás Jenő:
 Felsődunántúl építészete; Dörre Endre: A székesfőváros újabb
 építkezései; v. Irsy László: A modern városépítés és fejlesztés
 problémái; Josiph Nagy zágrábi kereskedelmi akadémiai tanár
 előadása: Az adriai kérdés mai állása (németnyelvű előadás).

Az Erdőmérnök-Továbbképző Tanfolyamon: Bíró Zoltán:
 A magyar erdőgazdaság multja és jövője; Ajtay Sándor dr.:
 A magyar erdészeti közigazgatás fejlődése; Romwalter Alfréd
 dr.: Darabos faszénpótlék előállítása fahulladékokból; Sébor Já-
 nos: Az erdőgazdasági geodéziai munkák kapcsolata a katasz-
 terrel és a telekkönyvvel; Ijjász Ervin dr.: Az erdő szerepe a
 természet vízháztartásában; Zsombory Ignác: Magyarország

fakereskedelmi politikája; Kelle Arthur: A szilbetegség elsőleges okai; Modrovich Ferenc: Az erdei vasutak gazdasági nyomjelzése; v. Lámfalussy Sándor: A fatermelés megszervezése és gazdaságos kivitele; Król Oszvald dr.: A duna-tiszaközi felszíni vizek problémája; Modrovich Ferenc: Az útépités fejlődése, tekintettel az erdők feltárására; Ajtay Sándor dr.: Erdészeti közigazgatásunk mai kérdései; Mihályi Zoltán dr.: Szaknyelvünk magyarsága; v. Lámfalussy Sándor: A fűrészüzem gazdaságossága; v. Botvay Károly: A talaj abszorpciós komplexumai és gyakorlati jelentőségük; Bencze Pál: Erdőgazdasági talajtérképek; Kallivoda György: Ártéri erdőgazdálkodás és a nyárfakérdés; v. Onczai László: Belterjes erdőgazdaság üzemtechnikai felkészültsége; Belterjes erdőgazdaság anyag- és pénzszámadása; Vági István: Agrikultúrkémiai és talajtani problémák az erdészet köréből; Róth Gyula: Az állományok ápolásáról; Vadgazdaság és erdőgazdaság; v. Bokor Rezső dr.: A fa tűzvédelme.

Szükségesnek tartjuk, hogy fenti elősorolásunkat még a következőkkel egészítsük ki. Az idei 1938. évi Nyári Egyetemen, a tavaly kidolgozott ötéves munkatervnek megfelelően, az előadások tárgyait tekintve a Mérnöki és Építész-mérnöki kar tagjainak jutott a vezető szerep. Ennek megfelelően mind a szakelőadások, mind pedig az általános előadások sorában a mérnöki és építész-mérnöki tudományok körébe tartozó előadások voltak túlsúlyban. A geodéziai szakelőadásokkal kapcsolatban Tárczy-Hornoch Antal dr. egyetemi ny. r. tanár úr kezdeményezésére a hazai földmérő kar 22 előkelő tagja gyűlt össze, ezek sorában a M. Kir. Térképészeti Intézet és az Állami Földmérés egész vezetősége. Ezek szerint tehát Sopronban jött össze a magyar földmérők első kongresszusa. Az 1938. évi Nyári Egyetem másik igen nevezetes eseménye az volt, hogy annak keretében az Országos Erdészeti Egyesület, Bíró Zoltán ügyvezető elnök és Mihályi Zoltán dr. főtitkár sikeres és odaadó fáradozásainak eredményeképpen, Erdőmérnök-Továbbképző Tanfolyamot rendezett. Az említett tanfolyam ezidei nagy sikerén és igen nagy látogatottságán felbuzdulva, az Országos Erdészeti Egyesület elhatározta, hogy ezentúl minden második évben Sopronban hasonló

tanfolyamot fog tartani, kapcsolatban a Nyári Egyetemmel. A bányászati és kohászati szakelőadások meghallgatására Sopronban összegyűlt szakférfiak pedig a tavaly és az idén is mutatkozott nagy érdeklődésre való tekintettel elhatározták, hogy a m. kir. bányahatóságok közreműködésével évenként (de üzemtechnikai okokból mindig csak háromnapos) bánya- és kohómérnök-továbbképző tanfolyamot fognak rendezni a Nyári Egyetemmel kapcsolatosan.

Mindenesetre nagyon örvendetes volna, ha a Nyári Egyetemmel kapcsolatos ilyen továbbképző tanfolyamok a jövőben fokozatosan a többi, egyetemünk hatáskörébe tartozó tudományok körére is kiterjednének.

Az 1938. évi Nyári Egyetemen 52 előadó összesen 17 kétórás és 35 egyórás előadást tartott. Az Erdőmérnöki-Továbbképző Tanfolyam előadásai parallel tartattak meg a többi nyári egyetemi előadásokkal. Éppen azért a vonatkozó előadások a tanrendben is elkülönítve voltak feltüntetve. A tanfolyam összesen 6 kétórás és 18 egyórás előadásból állott. Előadott összesen 18 előadó. A Nyári Egyetem és Erdőmérnöki-Továbbképző Tanfolyam összes előadásainak óraszámát tehát 99 volt, az előadók száma pedig 69.

Az előadások programjának összeállításánál mint tavaly, úgy az idén is tekintettel kellett lenni arra, hogy a Nyári Egyetem hallgatósága nemcsak hivatásos műszaki és gazdasági szakemberekből fog állani, hanem közöttük nagyszámban lesznek olyanok is, akik, a műszaki és gazdasági tudományok iránt csak általános keretek között érdeklődnek, illetve az előadásokat csak ilyen keretek között képesek megérteni és követni. Éppen ezért előadásainkat két csoportra osztottuk: a délelőtti órákban tartott előadások inkább általános irányúak voltak, színvonaluk olyan volt, hogy azt minden művelt ember könnyűszerrel megérthette. Ezzel szemben a szigorú értelemben vett és kizárólag műszaki és gazdasági szakemberek részére szervezett előadásokat a lehetőségig a délutáni órákra osztottuk be.

Különös tekintettel voltunk a tanrend összeállításánál arra is, hogy az egy csoportba tartozó szakelőadások lehetőleg egymást követő napokra szoríttassanak össze, abból a célból, hogy azok a rendszerint nagyon elfoglalt szakemberek, akik ezeket

az előadásokat hallgatni óhajtották, egyhuzamban vehessenek részt az előadásokon. A tapasztalat azt mutatta, hogy ez az intézkedés nagyon jól bevált és a Nyári Egyetem hallgatóságát sok igen kiváló szakemberrel gyarapította.

Az 1938. évi Nyári Egyetemünk fejlődését mutatja az ezidei hallgatóság létszámának jelentékeny emelkedése is.

A tavalyi 499 hallgatóval szemben a Nyári Egyetemre ezidén 728 hallgató jelentkezett. Ezeknek megoszlását állandó lakhelyük szerint az alábbi (az 1937-ik évi eredményekkel egybevetett) összeállítás mutatja:

	1937.	1938.
soproni és sopronmegyei lakos	403— 80.76 %	424— 58.24 %
budapesti lakos	60— 12.03 „	181— 24.86 „
egyéb Sopronon kívüli	35— 7.01 „	106— 14.56 „
külföldi lakos	1— 0.20 „	17— 2.34 „
Összesen:	499—100.— %	728—100.— %

A közölt összeállításból örömdetesesen tűnik ki a budapesti és a Sopronon kívül lakó hallgatóság számának igen jelentékeny emelkedése, (19%-ról 41%-ra), ami azért fontos, mert a hallgatóságnak éppen ez a része jelenti Sopron város idegenforgalmának emelkedését.

Azok a nagy európai külpolitikai események, amelyek a többi között a trianoni bilincsekben szenvedő magyar testvéreink egy részének örömdetes felszabadulásához vezettek, a Nyári Egyetem megtartásának idejében már erősen éreztették hatásukat az idegenforgalomra nézve is. Főleg ennek tudható be, hogy idegen honosok aránylag korlátolt számban keresték fel a Nyári Egyetemet. Az említett akadályok ellenére is emelkedést mutat azonban a tavalyi esztendővel szemben a Nyári Egyetem külföldi hallgatóinak a létszáma. A külföldi résztvevők száma összesen 17 volt, szemben a tavalyi 1 külföldi hallgatóval. A hallgatóság nagy érdeklődéssel hallgatta a két külföldi előadó (Eero Mäkinen finn bányaigazgató és Josiph Nagy zágrábi kereskedelmi akadémiái tanár) igen értékes németnyelvű előadásait.

A hallgatóságnak foglalkozás szerint való megoszlása a következő volt:

Sopron város és várm. tisztikara, áll. tisztv.	307	42.1 %
előadók	69	9.5 „
erdőmérnök	65	8.9 „
Bpest. székesfőváros üzemei	46	6.3 „
mérnök, építész és vegyész	46	6.3 „
egyetemi tanársegéd	32	4.5 „
egyetemi hallgató	31	4.3 „
magántisztviselő	28	3.8 „
tanerő	19	2.6 „
bánya- és kohómérnök	12	1.7 „
honvédség	8	1.0 „
miniszteri tisztviselő	6	0.8 „
orvos, gyógyszerész	4	0.6 „
ügyvéd	3	0.5 „
egyházi hatóság	2	0.3 „
gazdasági intéző	2	0.3 „
egyéb	48	6.5 „
Összesen:	728	100.0 %

A hallgatóságnak a Nyári Egyetem iránt való különös érdeklődését mutatta az a nagy szorgalom is, amellyel a hallgatóság az előadásokat látogatta. A délelőtti előadások hallgatóságának átlagos létszáma 120, a délutániaké pedig 60 hallgató volt. Az Erdőmérnök-Továbbképző Tanfolyam előadásait mindvégig valamennyi jelentkező résztvevő, vagyis 65 erdőmérnök hallgatta.

A Nyári Egyetem hallgatósága nagy számban vett részt azokon a szép és érdekes tanulmányi kirándulásokon, amelyeket Sopron környékére dr. v. Bokor Rezső, egyetemünk magántanára és megbízott előadója vezetett. A kirándulások közül különösen tetszettek a hallgatóságnak az eszterházi (a hercegi kastély megtekintése) és a nagycenki (a Széchenyi-szoba és relikviák megtekintése) kirándulások. Nagy hálával tartozunk azokért a megtekinthetési engedélyekért, amelyek a kirándulásokat lehetővé tették és azért a szíves fogadtatás-

ért, amelyben kiránduló hallgatóinknak részük volt. Nagy eredménynek tekintjük azt is, hogy ezidén sikerült a Nyári Egyetem nem soproni hallgatóságát közelebb hoznunk, illetve közelebről megismertetnünk Sopron város értelmiségével is. Mindenesetre ennek köszönhetőek a Nyári Egyetemmel kapcsolatosan tartott rendkívüli sikerű esti összejövetelek. E helyen kell különös köszönetet mondanunk dr. Sopronyi-Thurner Mihálynénak és az ő elnöklete alatt működött 44 tagú hölgybizottságnak, amely dr. v. Bokor Rezső bevonásával ezeket az összejöveteleket rendezte és gondoskodott arról, hogy a hallgatóság azokon megismerkedhessék a soproni társasággal.

A Nyári Egyetem megnyitó ünnepélyét július 31-én a soproni városháza dísztermében tartottuk. A megnyitó beszédet nagy és díszes közönség előtt dr. Szabó Gusztáv prorektor mondotta. Utána Bornemissza Géza m. kir. iparügyi miniszter és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőtében megjelent dr. Szily Kálmán m. kir. t. tanácsos, államtitkár beszélt, majd dr. Sopronyi-Thurner Mihály Sopron sz. kir. város polgármestere üdvözölte a Nyári Egyetem résztvevőit és végül Roth Gyula a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar dékánja szólt a megjelentekhez. Az előadások augusztus hó 1-én reggel kezdődtek és augusztus hó 18-án délig tartottak. Az erdőmérnöki továbbképző előadások augusztus hó 11-én reggel kezdődtek és ugyancsak 18-án délben végződtek. Augusztus hó 18-án délután dr. Czettler Jenő m. kir. t. tanácsos, egyetemi ny. r. tanár, mint a Nyári Egyetem Tanulmányi Bizottságának elnöke bezárta a Nyári Egyetem 1938. évi működését. A záróbeszéd után dr. Romwalter Aliréd a Nyári Egyetem soproni igazgatója elmondta beszámolóját és Róth Gyula a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar dékánja búcsúszavakat intézett a tanfolyam résztvevőihez. A hallgatóság nevében dr. v. Erdey János, a debreceni gazdasági akadémia tanára mondott köszönetet és búcsúzóit.

A Nyári Egyetem működéséről dr. Tárczy-Hornoch Antal egyetemi ny. r. tanár tájékoztatta a sajtót; az Erdőmérnöki Továbbképző Tanfolyam szervező munkáját és sajtószolgálatát pedig dr. Mihályi Zoltán okl. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület titkára látta el.

A Nyári Egyetem Sopronba érkező résztvevőinek megfelelő elszállásolásáról és a túristakirándulások szervezéséről a Soproni Idegenforgalmi Rt., élén Pötschacher Rudolf igazgatóval a legpontosabban gondoskodott, ami nem volt könnyű feladat, mert éppen augusztus hó elejére esik a soproni nyári idegenforgalom legjelentősebb része.

Az előadottakból örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Soproni Nyári Egyetem intézménye ezidén is úgy tanulmányi, mint tudományos szempontból teljes mértékben megfelelt a hozzá fűzött várakozásnak és bizonyosságát adta annak, hogy Sopron sz. kir. város a Magyar Szent Korona gyöngye és minden magyar büszkesége, kiválóan alkalmas arra, hogy a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem továbbra is ott rendezze Nyári Egyetemi Tanfolyamait. Meggyőződésünk, hogy a Nyári Egyetem intézménye további állandó és nagymérvű fejlődés előtt áll. Minden igyekezetünk az lesz, hogy odaadó munkásságunkkal ezt a fejlődést biztosítani tudjuk.

Czettler Jenő dr. s. k.

egyetemi ny. r. tanár,
a Soproni Nyári Egyetem
Tanulmányi Bizottságának elnöke.

Romwalter Alfréd dr. s. k.

c. egyetemi ny. rk. tanár,
a Soproni Nyári Egyetem
soproni igazgatója.

Márffy Ede dr. s. k.

egyetemi ny. r. tanár,
a Soproni Nyári Egyetem
budapesti előadója.

